D • N
5/2 1949

Skandinavisk politik i rysk propaganda

Inför den rysk-norska notväxlingen är det skäl att erinra om den bild av de skandinaviska ländernas utrikespolitik som ges i rysk press och rysk radio. Inte för att denna bild kan antas motsvara de ryska härskarnas uppfattning; så illa informerade får dessa härskare inte förutsättas vara. Men därför att denna bild är den de vill sprida bland den ryska allmänheten och som alltså anses tjänlig för makthavarnas syften.

I största korthet kan den ryska propagandan kännetecknas på så sätt att de skandinaviska staterna, hur de än beter sig, förklaras vara inställda på att tjäna den amerikanska imperialismens syften mot Ryssland. Dessa stater påstås härvid vara styrda av reaktionära krafter; till dem räknas numera som bekant även socialdemokraterna. Mot de reaktionära krafterna står de framstegsvänliga (kommunisterna) som egentligen har de breda massorna bakom sig, ehuru dessa vilseleds av de Amerikastyrda reaktionärernas lögner och finter.

Några exempel. Den artikel i United Nations World som i tidskriften tillskrevs general Jung — trots att denne icke haft någon befattning med artikeln — spelar en stor roll som bevismaterial mot Sverige över huvud och den svenska officerskåren i synnerhet. "Som bekant förklarade general Jung nyligen för amerikanerna att han var beredd att till deras förfogande ställa baser, från vilka de plötsligt skulle kunna angripa fienden", heter det i radion den 5 januari. Följande dag upptogs ånyo detta tema: "Detta uttalande (av Jung) är ingalunda någon tillfällighet och vittnar om att i de högre militära kretsarna i Sverige finns aktiva anhängare av att landet förvandlas till ett militärt uppmarschområde åt de nya pretendenterna på världsherraväldet." Novoje Vremja gick den 14 januari än längre. Artikeln betecknas som "en öppen maning till krig" och den svenska generalstaben sägs bedriva "propaganda för ett aggressivt krig mot Sovjetunionen". Dels förfalskas alltså artikeln i fråga, dels påstås utan vidare att general Jung skrivit den. Den svenske överbefälhavaren har visserligen, enligt den citerade tidningen, tvungits att "skyndsamt slå till reträtt" och att komma "med krystade förklaringar" om författarskapet, men United Nations World har beslagit honom med lögn. Att hr Jung sagt sig inte ha skrivit artikeln blir alltså en ytterligare belastning för honom; han är inte bara en krigshetsare, utan en listig och lögnaktig krigshetsare.

Alla redogörelser för skandinaviska debatter och förhandlingar är av samma typ. Om man samverkar med USA, är det uppenbart att man öppet förbereder krig, om man ställer sig neutral, är det uppenbart att man i hemlighet förbereder krig. En anslutning till Atlantunionen "har inte till syfte att förbereda ett försvar", enligt radion den 12 januari. "Den syftar tvärtom till offensiva krigsoperationer med nordiska baser som utgångspunkt... De härskande kretsarna i Norge har för avsikt att helt sätta landet i tjänst hos dem som organiserar ett aggressivt krigsblock riktat mot Sovjetunionen och folkdemokratins länder." Ett skandinaviskt förbund med neutraliteten som riktpunkt utdöms emellertid på alldeles samma sätt. Om ett sådant förbund komme till stånd, vore det blott ett medel "att föra den allmänna opinionen i de skandinaviska länderna bakom ljuset" (radion den 15 januari), i realiteten vore det "ett bihang" till Atlantblocket (radion den 17 januari). Ja, även en isolerad svensk neutralitet betraktas med samma misstänksamhet. Exempelvis den 16 januari anfördes i radio att Sverige höll på att rusta upp med engelsk och amerikansk hjälp samtidigt som det levererade väldiga bidrag till västmakternas upprustning; detta visade att Sverige var på väg att inlemmas i västblocket.

Den ryska propagandan klargör åtminstone en sak: att en stat blott genom anslutning till östblocket och absolut lydaktighet inom detta block kan klara sig från beskyllningen för krigshets. Dag efter dag får vi för övrigt denna propaganda serverad i Sverige; den kommunistiska pressen och de ryska propagandaorganen innehåller tanke för tanke, fras för fras alldeles detsamma. Representanter för denna riktning återfinns — det bör ihågkommas — enligt socialdemokratisk önskan i ledningen av Stockholms polis och Stockholms hemvärn.

Riksdagssammanträden
Lördagen den 5 febr. 1949.
Första Kammaren kl. 2 e. m.
Andra Kammaren kl. 2 e. m.

I dag
100 år
sedan
August Palm
föddes

Läs
John Lindgren
August Palm
Den svenska socialdemokratins banbrytare
Illustrerad
1: 25
LILLA BIBLIOTEKET
TIDEN

Den ettåriga nämnden

Erfarenheterna av den nya nämnden som infogats i städernas rättsväsen tycks i stort sett vara gynnsamma. Nämndemännen själva verkar intresserade och belåtna. Juristerna är kanske mera dämpade, men även de kommer med erkännsamma uttalanden. Någon svårare påfrestning har inte förekommit, exempelvis i politiska sammanhang. Enstämmigt intygas att nämndemännen är angelägna att undvika allt som smakar partipolitik och försöker ta ställning rent sakligt och efter personlig övertygelse. Partitillhörigheten betraktas som en underordnad sak — många vet inte så noga vår de andra politiskt hör hemma. Ett lyckligt tillstånd, som man hoppas kommer att bevaras.

Att allmänt radikala och konservativa uppfattningar bryter sig mot varandra inom nämndgrupperna är däremot naturligt och nyttigt. Lekmännen skall tillföra domstolen både mångsidig erfarenhet och skiftande åskådningar. I regel torde emellertid samstämmigheten vara anmärkningsvärt stor när det gäller praktiska slutsatser. Domaren har ibland fått jämka på sig eller överröstats, men det senare hör till undantagen. En ingående jämförelse mellan förr och nu skulle nog visa en viss minskning av straffen. Kanske skulle denna tendens ha framträtt oberoende av nämnden.

Enligt en utbredd åsikt lär det emellertid inte vara nödvändigt att ha fullt så många nämndemän — minst sju stycken — i varje nämndemål. En reducering med låt oss säga två skulle knappast minska nämndens betydelse som garanti, men spara kvalificerad arbetskraft. Med växande insikter blir nämndemännens medverkan säkrare; då går det också lättare att utplacera dem på lämpligaste sättet. Nämndemännen skulle nog inte göra någon invändning mot en sådan sammandragning, eventuellt förenad med ett avlösningssystem mellan avdelningarna för att skapa större omväxling. Flertalet nämndemän är nämligen mycket ivriga att jämföra och kontrollera sina iakttagelser från olikartade fall och därigenom skaffa sig en säkrare uppfattning om de centrala problemen. Redan nu framträder kritiska åsikter i väsentliga punkter: om förundersökningarna, om straffverkställigheten, om övervakningen vid villkorlig dom, om bristen på god arbetsförmedling.

Förundersökningarna är alltför ofta schablonmässiga. De överflödar av oväsentligheter, men blir inte sällan fåmälta eller helt blacka när man närmar sig själva kärnfrågorna. På schablonmässiga förundersökningar följer gärna schablonmässiga villkorliga domar — trots att man stundom långtifrån är övertygad om att lämpliga övervakare står till förfogande. Att förbättra övervakningssystemet är en av de viktigaste praktiska reformuppgifterna. Möjligheterna bör bli större samtidigt som antalet tränade socialarbetare i storkommunerna växer.

Säkert har många nämndemän gjort liknande reflexioner. De har också lagt märke till andra svagheter inom socialvården i vidaste mening, och ingenting är naturligare än att de vidarebefordrar sina kritiska iakttagelser och sina önskemål till vederbörande i kommunerna eller i statsförvaltning och riksdag. Det är ett av motiven för den nya nämndinstitutionen: den skall vara en observationspost som signalerar oefterrättligheter och försummelser.

Erkännande av Israel

"inom den närmaste tiden" var en huvudpunkt i den kommuniké som utfärdades efter det nordiska utrikesministermötet i Oslo fredag en vecka sedan. I onsdags meddelades också att Danmark hade erkänt den nya staten de facto, och ett liknande svenskt steg hade allmänt väntats vid första tillfälle. Erkännandet uteblev emellertid vid gårdagens konselj. Däremot vidtog Norge på fredagen den väntade åtgärden.

Det svenska uppskovet är förmodligen på något sätt tekniskt motiverat. Det är inte desto mindre beklagligt, eftersom det kan föranleda missuppfattningar när det gäller Sveriges inställning till den nya statsbildningen.

PRESSGRANNAR

Norsk linje och svensk har inte skilt sig åt i så hög grad att en sammanjämkning borde varit omöjlig, hävdar Smålands-Posten (h), som — efter en omsorgsfull analys av det norska svaret till Sovjet — preciserar de två ståndpunkterna på följande sätt:

Norge vill först i händelse av hot mot Norge mottaga västmaktsmilitär på sitt område. Men norska regeringen anser, att om det skall bli något bevänt med den hjälp, som man på så sätt vill ha, måste dess insättande planeras redan i fredstid. Det skulle ske inom ramen för ett norskt biträdande av Atlantpakten, som alltså inte skulle medföra andra norska förpliktelser av militär art.

Svenska regeringen däremot vill inte något som helst samröre med den västerländska samlingen i fredstid, fastän denna inte utmanar någon och främst syftar till att injaga så stor respekt i Moskva, att detta avhåller sig från krig. Sverige vill i likhet med Norge ta emot amerikansk krigsmateriel i fredstid på förmånliga betalningsvillkor, men i motsats till norska regeringen vill den svenska inte i gengäld gå med på något samarbete med västmakterna om vad som bör göras i fredstid. Svenska regeringen vill i likhet med den norska gärna mottaga västmaktsstyrkor på svenskt område efter ett krigsutbrott, men det vill inte vara med om att i fredstid förhandla med hjälparna om hur hjälpen skall sättas in i olika tänkbara situationer, ehuru svenska militära experter i hög ställning påvisat att det blir föga nytta med en hjälp som inte planeras på förhand.

Norges ställning är sakligt stark därför att den bygger på realistiska överväganden:

Ingen medlem av den svenska riksdagen, som vill vara ärlig och saklig, kan under debatten på onsdag stiga upp och säga att Norge intagit en felaktig, farlig och utmanande hållning. Men under sådana förhållanden är det svårt för hrr riksdagsmän att totalt försvara den svenska regeringens politik i den nordiska trygghetsfrågan. Fråga de sig månne inte i dag: var det obehagliga fiaskot i Oslo verkligen nödvändigt? Kunde inte svenskarna ha slutit upp vid Norges sida när dettas hållning inte var annan än den som nu kommit till uttryck i dess svarsnot till Moskva?

Det förefaller som om riksdagsmännen tills vidare föredrar att vänta och se framför en allvarlig självrannsakan i sakfrågorna. Partiledarna uppskattar mycket denna hållning.

Kostnaderna för skolbyggen trycker ner kommunerna, försäkrar Skånska Dagbladet (bf) i anknytning till en bondeförbundsmotion som vill lägga hela ansvaret på staten:

Med den utveckling folkskoleväsendets byggnadsplaner tagit, och allt eftersom dessa blir kända för allmänheten, är det nog så naturligt att ansvarskännande kommunalmän kallsvettas vid tanke på de mycket stora kostnader som kommer på kommunernas del. Och de ser mot framtiden i resignationens tecken, väl vetande att staten ålägger byggkostnaderna och utmäter både undervisningens behov av lokaler och byggstandarden, medan kommunerna kanske kan förhala en smula, men till sist endast har att betala. Det är verkligen inte utrymme för mycket av kommunal självstyrelse, när det gäller dessa byggnationer för hundratusentals kronor, även i fattiga kommuner.

Allt skulle bli så annorlunda om den ekonomiska tungan avlyftes:

Det är här inte bara fråga om ett rättvisekrav — den som ålägger utgifterna betalar — utan också om en ekonomisk nödvändighet för många kommuner. Därigenom kommer också i många kommuner hela skolproblemet att bringas i ett helt annat läge. Med de bättre möjligheterna kommer säkerligen även en ökad håg att i erforderlig utsträckning tillgodose undervisningsbehovet.

Det ligger åtskillig verklighetsiakttagelse bakom dylika resonemang. Men de haltar också mycket. De stora, efter kommunal bärkraft utmätta statsbidragen saknas i bilden. Den pessimistiska synen på kommunalmännens lust att självständigt bidra till kulturarbetets förkovran stämmer inte med erfarenheten om samma kommunalmäns strålande intresse för kroppssjukhusens utbyggande. Och till slut — som medel att stärka den kommunala självstyrelsen förefaller ett totalt förstatligande föga lämpligt.

I tunnelbanans ödestimme strävar Aftontidningen (s) att förlika stadens och statens synpunkter:

Tidpunkten är inte lämplig för ett arbete av tunnelbanans storleksordning. Det vet både regeringen och statens ansvariga. Och det är betskraftsbrist som spelar in, utan investeringsfrågan. De totala investeringarna för södra och västra bandelarna samt sammanknytningen över strömmarna och genom Norrmalm går löst på cirka 240 miljoner kronor. Det är en stor summa i dagens läge. Och de aktuella delar, om vilka förhandlingarna mellan regeringen och Stockholms stad rör sig, beräknas kosta bortåt 66 miljoner, bortsett från spårvägsbolagets kostnader. Det är också mycket pengar för ett delverk.

Tidningen håller fast vid att ett färdigbyggt tunnelbanesystem är den enda rationella stommen för Stor-Stockholms lokaltrafik, men den tänker sig en "kompromiss" av typen "att sammanknytningen mellan de södra och norra grenarna skulle få anstå. Det ligger ju nära till hands, men av allt att döma skulle huvudeffekten av en sådan uppgörelse bli att en mängd andra investeringar nödvändiggörs, investeringar som inte är ekonomiska och inte medför någon bestående lättnad i den rådande trafikstockning som endast en komplett tunnelbana kunna avvärja.

EMIGRANTER I STOCKHOLM

Den danske författaren *Aage Dons* utgav i höstas en roman, *Frosten paa Ruderne* (Nyt Nordisk Forlag, da. kr. 12: 50). Där berättas det om en dansk författare som för åtskilliga år sedan utgav en roman som hette "Frosten paa Ruderne" (förlag anges inte). Efter kriget blir en svensk filmskådespelerska intresserad av boken, för det finns i den en kvinnogestalt med ett öde som erinrar henne om en episod från hennes egen ungdom. Hon är tjugu år för gammal för rollen, men vill inte inse det. Kort sagt, boken blir köpt av ett filmbolag och därefter förvanskad och "tillrättalagd" för filmen. Författaren övervinner en del av sin livsleda och reser upp för att titta på inspelningen. Resten av handlingen på nuplanet utspelas i efterkrigstidens Stockholm.

Boken i boken byggde på verkliga upplevelser, som författaren på sin tid hade förvanskat och tillrättalagt så att de ska gå in i romanformen. I Stockholm träffar han nu en av kvinnorna i boken, sin egen — tyskfödda — förra hustru, som lever ett emigrantliv i Sverige tillsammans med sin tjuguårige son. Sonen bär författarens namn, men den verklige fadern är en tysk, en av nazisttidens förgrundsfigurer, nyligen dömd till fängelsestraff i Nürnberg. Hon har för övrigt senare varit gift med en fabriksägare i Lodz, och där har sonen vuxit upp.

Genom detta möte efter många års skilsmässa blir det förgångna levande för alla tre. Gammalt hat och halvt bortglömda skuldproblem lever upp på nytt. Efter hand får vi, som på en film vevad baklänges, kännedom om den verklighet som låg till grund för romanen. Samtidigt får vi — i berättelsens aktuella del — en rad snabba glimtar från Stockholm, sådan staden förtonar sig i utlänningars ögon.

Som torde ha framgått har Aage Dons en viss svaghet för invecklad komposition. Man kan kanske säga att han har läst Joseph Conrad med alltför stort utbyte. Den ena handlingen gömmer sig inuti den andra, en stor del av romanen verkar som kinesiska askar.

Denna invecklade konstruktion bär en del av ansvaret för att "Frosten paa Ruderne" inte kan kallas en helt igenom lyckad roman. Annat bidrar. Då vi lär känna huvudpersonen, författaren, är han 58 år, utsliten och nedbruten av motgångar och sjukdom, åldring utan och innan. Hans frånskilda hustru är mera vital, men också hon är så härjad och medtagen att läsaren förstår: här kan inte längre någonting väsentligt ske. Sonen är ett typiskt "krigsbarn". Han har blivit skrämd av livet, har förlorat förmågan att älska och gjort sig hård. Under sin flykt undan den inre tomheten klamrar han sig fast vid ett umgänge som är honom djupt likgiltigt, och han stramar upp sin självkänsla med fina kläder. Han har förlorat slaget redan innan det har börjat.

Så presenteras de. Och sedan Aage Dons på detta sätt i ödesdigert hög grad har reducerat vårt intresse för personerna berättar han deras förhistoria skede för skede. Den blir emellanåt lite lång att komma igenom, eftersom vi redan känner till konklusionen.

Boken slutar med att sonen genom sin hårdhet driver modern i döden. Kvar sitter författaren och den son som inte är hans son. Sista kapitlet utmynnar i en bekännelse till hjärtats värme, det enda som kan rädda människorna.

Kan den också rädda dessa båda? Med andra ord — ska de kunna bli nya människor? Man tvivlar.

Nej, ingen riktigt lyckad roman.

Men heller inte, trots sina uppenbara fel och brister, en likgiltig roman. På sitt sätt — och delvis i förbigående — ger boken många vassa glimtar av det som vi kallar för tiden — förkrigstidens nervösa jag, krigstidens olycka och ångest, efterkrigstidens förhoppningar och besvikelse. Men viktigare än någonting annat: Aage Dons har sitt eget ansikte, barskt, strängt, utan förmildrande lättlynthet, men ofta präglat av en besk ironi. Tonen i denna bok är hans egen — vi känner igen den från hans tidigare romaner. Och han har en avgörande egenskap — han, och hans personer med honom, känner lidelse. Den kan ofta svikas och förvandlas till livsleda, den kan komma på villovägar och övergå i ett girigt krav på ägande, den kan bli skrämd och slå över i en känsla av inre tomhet. Men den finns där och rör vid någonting inom oss.

Sigurd Hoel

SVENSK KATOLIK

"Jag ler åt somliga författare som tror att de med dramatiska dialoger, med intriger och överraskningar måste 'skapa spänning' för att läsaren skall orka följa med!" — Jämförd med den rörligt knypplade "Lätt, snabb och öm" är *Sven Stolpes* nya katolska roman, *Sakrament* (Bonniers, 10 kr.), enklare i uppläggningen. Den har bara en fabel: den hyperestetiske skådespelaren Erik Leopolds upptäckt av sin egen totala kärlekslöshet, hans försök att i Frankrike återvinna balans i sitt katolska liv hos sin broder och dennes franska hustru Monique, som båda är fromma katoliker. Men citatet ovan betyder därför inte att romanförfattaren Sven Stolpe blivit kvitt sin starka smak för intrig-arrangemang: det blir en "överraskande vändning" i finalen, det blir stenkastning i bakhåll, som leder till broderns död. Som roman har "Sakrament" andra svagheter: första kapitlet är visserligen en briljant introduktion till en konstnärsroman, men i fortsättningen lever figurerna inte ett tillräckligt självständigt liv. Individualiseringen är för nyckfull: eftersom Erik Leopold enbart blir språkrör för de religiösa svårigheterna, får hans bror de religiösa möjligheterna på sin lott — men den spänstiga snabbhet som är Sven Stolpes medvetna stora tillgång som berättare hindrar honom från att riktigt särskilja med vilken broders tunga han talar i det skrivande ögonblicket.

Men då bör det ju också framhållas att de konstnärliga svårigheterna genast blir så mycket större för den "frälsta" romankonst som vill skildra inspirerande ideal och själsförvandlingar — och som enligt Stolpe bör bedömas på ett annat sätt: "Läsaren följer med — tacksam och ivrig — även om romanen saknar all spänning, bara han där finner andliga erfarenheter, som han inte själv förmått göra." Man tar Stolpe på orden, man går förbi romankonstruktionen — därinnanför förs diskussionen med det självupplevdas hetta, med denna intensitet som bara tycks vara alltför osvensk. Sven Stolpe känner inte bara till det mesta om katolsk litteratur, tycks det. Han vet något om de problem som är denna litteraturs eldämne.

Främst vet han något om den religiösa människotyp hos vilken den intellektuella övertygelsen går före känsloupplevelsen, föregriper trosgenomstrålningen. Därför intresserar honom knappast den protestantiska människan, för vilken en avgörande känsloupplevelse blir ett sanningskriterium, blir det som formar övertygelsens innehåll — annat än som motståndare i polemik, förstås. Desto mera uppehåller sig Stolpe vid den katolska kyrkans avvisande av subjektiva tycken och upplevelser, av sökandet "på egen hand". Konvertitens beroende av andliga ledare blir därmed en huvudkonflikt i skildringen: Erik Leopold kan andligen leva och andas blott genom biktfäderna och den helgonsträvande Monique.

Vad Stolpe därför främst förmedlar är religionen såsom krav — även om det finns sidor där han ger övertygande uttryck för upplevelsen av en Guds outtömliga omvårdnad om en människa. Teoretiskt vet han hur man når förlösning, frid: "Å, detta var vägen: ingen metod, ingen heroism, inga prestationer — bara mjuk villighet..." Ändå förblir hans religiösa värld en värld av anspänning, kvav av intellektuell rannsakan, av moralisk analys och motivgranskning — man får till slut en känsla av yrsel och längtar ut till en värld med mera dagsljus, med ett spontanare, mjukare handlingsliv. Vad Stolpe både medvetet och omedvetet visat är ju att inte ens alla dessa spegelsalar och röntgenrum kan hindra att den mest outtröttliga självsikhet frodas under golvplankorna. Medvetet bestraffar Stolpe sin hjälte tes kärlekslöshet gentemot medmänniskorna — men icke hans självsikhet gentemot Monique! Det är bokens grundtanke att ingen större lycka finns än den att få bli "ett sakrament för en annan människa": att bli älskad, icke för det man själv är, utan därför att man förmedlar Guds kärlek. Men detta utvecklar huvudpersonen som ett krav på Monique! Hennes uppgift blir att vara mannen till gagn — då dyrkar Erik Leopold henne också som jungfruren madonna!

Ett huvudärende för Sven Stolpe är nämligen att försvara det "vita" äktenskapets ideal — det äktenskap i helt andlig mening, utan fysiskt samliv, som Monique och hennes make ingått med varandra. Oavsiktligt lyckas Stolpe dock göra troligt att den föredömliga respekt som också Erik Leopold hyser för Monique innerst beror på oförmåga till helhjärtat andligt och fysiskt engagemang med en kvinna. Stolpes egen vördnad för Monique är så stark att han ångrar varje skymt av kritik mot hennes själfullhet. Det gör henne inte mera levande — vilket hon kunde ha blivit om något av hennes andliga kamp och utveckling skildrats. Att hon valt kyskhetens väg beror på religiös kallelse, menar Stolpe, som emellertid framhåller att kyskhetsidealet icke får omfattas av "stolt disciplin" eller "heroisk självövervinnelse". Men om någon omfattar det både av religiösa skäl och av motvilja mot erotiken — den komplicerade frågan förbigår Stolpe när han försvarar det "vita" äktenskapet. Det ligger dessutom något utomordentligt otillfredsställande i att den inre, andliga renheten så ovillkorligt måste tänkas höra samman med fysisk oberördhet.

Bedömd inte som roman, men som religiöst dokument, betecknar "Sakrament" utan tvivel en insats i modern svensk litteratur: här öppnar Stolpe ånyo portarna till en egenartad religiös värld, hektiskt präglad av kamp, med ljusbrytningar av nåd mitt i virrvarret av medveten och omedveten självsikhet — det är självklart att erkänna även för den som personligen vill ifrågasätta mycket i själva förkunnelsen och som här tyckt sig stå inför både svårbeskrivna och svårbedömda psykologiska fenomen. Möjligen är romanen den form i vilken det faller sig naturligast för Stolpe att meddela religiösa erfarenheter. Personligen tror jag dock, med tanke på de partier som gör det konstnärligt mest helgjutna intrycket, att en bekännelseartad bok vore den adekvatare formen. För att använda Stolpes egna ord: "Du diktare, kasta din teknik, lyssna uppmärksamt och gå in i ditt eget öde — så skall vi följa dig!"

Vilgot Sjöman

Missnöjd hyresgäst föreslår lagändring

En missnöjd hyresgäst klagar i en skrivelse till justitieministern över att han fått betala hyra för en våning under tre månader utan att ha bebott lägenheten i fråga.

Hyresgästen hade kontrakt på våningen till 1 oktober förra året, men fick erbjudande om annan lägenhet den 1 juli. Han bad värden få bli löst från kontraktet eller också att få överlåta lägenheten. Värden svarade att han inte var villig att gå med på någotdera förslaget. Hyresgästen flyttade likväl den 1 juli under hänvisning till att våningen med lätthet skulle gå att hyra ut. Värden lät emellertid lägenheten stå tom under de tre följande månaderna och krävde hyresgästen på hyra, vilket denne dömdes att betala. Han hemställer nu hos justitieministern att förslag åter framlägges i riksdagen om rätt till överlåtelse av lägenhet.

Vägmyndigheterna i Bohuslän har nu framlagt förslag till byggande av bron mellan Källviken och Lunnevik från fastlandet till Skaftö. Sommartid brukar bilar i hundratal samlas för överskeppning av den otillräckliga färja som nu upprätthåller förbindelsen. Bron kommer att ligga 21 meter över vattnet och får en bredd av sju meter samt drar en kostnad av en miljon kr. (DN, Uddevalla.)

Bildverk om Wienmuseet

Konstskatter från Wien hette sommarens stora utställning på Nationalmuseum, och det är också namnet på en bok med 158 bilder av verk från Wienmuseet (Natur och Kultur, inb. 48 kr.). Det är en svensk upplaga av en publikation som iordningställdes i Schweiz i samband med motsvarande Wienutställning i Zürich. Större delen av det avbildade materialet förekom inte på utställningen i Stockholm, och därför är boken för den svenska publiken mindre ett stöd för minnet än ett komplement. De svart-vita reproduktionerna är på sitt sätt utmärkta, de färgade förefaller jämförda med minnesbilderna inte riktigt pålitliga. En introduktion om de habsburgska konstsamlingarnas historia och en beskrivande katalog över de avbildade verken har författats av konsthistorikerna *Ernst H. Buschbeck* och *Erich V. Stromer* vid Kunsthistorisches Museum i Wien. Bokens värde ligger främst i avbildningarna, dess användbarhet sträcker sig så långt som bildurvalet.

T. B—k

Finska plaketter till 800 faddrar

Med kappsäcken full av plaketter och diplom kom på fredagen fru Clara Borenius, ordförande i Mannerheimsförbundets krigsfadderutskott i Helsingfors, till Sverige. Hon skall dela ut 800 plaketter åt svenska faddrar under en högtidlighet i Engelbrektskyrkan på lördagen.

— Rädda barnen har nu fått 5.000 diplom och plaketter. Därav skall 1.800 delas ut i Stockholm och Stockholms län, berättar fru Borenius. 800 faddrar kommer personligen att närvara i Engelbrektskyrkan. Det är finska staten som på detta sätt vill ge ett litet synligt bevis på sin tacksamhet för den stora hjälp som fadderbarnsbidragen varit för alla deras krigsänkor.

Den pension som finska staten ger krigsänkorna är oerhört låg. Först 1948 höjdes den till 3.000 finska mark, vilket är ett köpvärde som motsvarar ungefär 50 svenska kronor. Varje barn får 1.500 mark. Staten har kostat på en omskolning av krigsänkorna, så att de fått en ordentlig yrkesutbildning. Men i vårt förbunds krigskartotek har vi fortfarande 50.000 som måste hjälpas.

Det är mödrar med stora barnskaror som bor långt inne i ödemarkerna och därför inte har möjlighet att skaffa sig extra arbete och förtjänster.

De plaketter vi nu medför är ett litet tack till de svenskar som varit faddrar från begynnelsen av 1941 till 1946. Vi har ännu fortfarande 7.000 faddrar i Sverige som hjälper oss. Under tiden 1941—48 utgjorde fadderbarnsunderstödet över 17 miljoner svenska kronor. Förutom alla paket som säkert representerat ett lika stort värde.

Grannhjälp i Lidingö till "katastrofhem"

En ny form av hjälporganisation som initiativtagarna själva har döpt till "grannhjälpen" håller på att ta form i Lidingö. Avsikten är att hjälpen skall sättas in i familjer när husmodern insjuknat och ingen i familjen kan ta vid för att sköta hemarbetet.

Den som står bakom initiativet är föreståndarinnan för Lidingö arbetsförmedling, fru Anna Lindeblad.

— Problemet har stötts och blötts både länge och väl. Hembiträdesfrågan blir alltmera svårlöst. Hemvårdssystrarna räcker inte till, säger fru Lindeblad, och arbetsförmedlingens resurser är uttömda.

Ett upprop har nu sänts ut till husmödrarna i Lidingö. Om tillräckligt många anmäler sig, är det meningen att ön skall indelas i block. Inom varje sådant område skall det finnas husmödrar som är redo att när som helst rycka in i katastroffall.

Lärarna får ledigt för att auskultera

För att ge lärarna i de högre skolorna och seminarierna möjlighet att delta i av skolöverstyrelsen anordnade auskultations- och instruktionsdagar har överstyrelsen hos regeringen anhållit om bemyndigande för rektorerna att inställa undervisningen under högst fre dagar per läsår för en och samma lärare.

Överstyrelsen har tänkt sig att auskultationsdagar till en början skall anordnas för gymnastiklärarna, men anser att sådana dagar kunna vara av värde även för andra lärargrupper och ämnar därför med ledning av vunnen erfarenhet pröva förslaget även för dem.

Gymnastiklärarnas auskultationsdagar skall ledas av överstyrelsens gymnastikkonsulenter och planläggas i samråd med vederbörande rektor. För varje termin planeras några sådana dagar i skilda delar av landet, och auskultationerna bör efterföljas av en konferens, under vilken bl. a. redovisning av pågående försöksverksamhet skall kunna förekomma.

För att lärarna skall få tillfälle att delta i auskultations- eller instruktionsdagar (deltagandet blir frivilligt) bör de erhålla ledighet från sin vanliga tjänstgöring utan att lida minskning i sina löneförmåner. Då sådan möjlighet icke inrymmes i stadgarna för de skolformer det här gäller (seminarier, allmänna läroverk, högre kommunala skolor m. fl.), anhåller överstyrelsen om regeringens medgivande härför.

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.